

BALVART DE SITGES

• SEMANARI CATALÀ •

REDACCIÓ Y ADMINISTRACIÓ: Cap de la Vila, n.º 5, 1.ª

DELEGACIÓ A BARCELONA: Doctor Dou, 15, entressol, 1.

PREUS DE SUSCRIPCIÓ: SITGES, trimestre. 1'50 ptas. — ESPANYA, id., 2 id. — ESTRANGER, any, 12 franchs.

Anuncis, Esquelas, Remittits y Reclams, á preus convencionals.
Els de la primera página se pagarán doble.

— NO 'S TORNAN ELS ORIGINALS —

Any II

Sitges 20 de Abril de 1902

Núm. 38

EL PINTOR DE SITGES⁽¹⁾

..... No puch pensar may ab la Sitges blanca, ab la Sitges rossa, que no pensi ab en Mas y Fondevila, que ha sigut y es el seu gran pintor. Cap com ell ha sabut donar la visió lluminosa de las casetas blanques de la Ribera ni de las escalas mollosas del Baluart ni de las aigües tornassoladas que besan dolssament els peus de l'hermosa Vila. Cap com ell ha sabut tampoch fer passar la vida sitgetana, r allera com la dels grechs, per aquells escenaris daurats de llum. L'un dia ens ha ensenyat la platja formiguejant de xicots mitjus y adeguts de cara al sol, entre las xarxas este-sas sobre la sorra y las barcas á mitj calafatejar. Un altre dia ens ha fet assistir á n' aquella escena enlluernadora de quan homes y donas, ab las galas rojas de xardor, fan la tria del rahim pera fer la malvasia, aquest suavissim licor que es com la sanch mateixa de Sitges, aixís com la sanch de la dolsa Campania era el vi falern

Peró allà ahont el gran pintor de Sitges ha vessat a dolls el seu encís de la línia escayenta, del color guspirejant y reflexos bellugadissos, ha sigut en las professons de Corpus, quan la custodia trontollosa, acompanyada de flors y llums apunta pel Cap de la vila ó passa pel Carrer Major. Es un espectacle que á l' hora imposa y enterneix las ánimas, perqué, ab tot y ser magnífich, apoteósich, te quelcom d'amorosa intimitat. Van passant els homes ab l'atxa á la má, van passant las nenas blanques ab panerets de ginesta, van passant els capellans de la parroquia ab las capas brodadas d'or.. y tot d'un plegat la gent s'agenolla perque veu apareixe el Santíssim Sagrament, que va sota ta-lem voltat de ciris, voltat de músicas, voltat de núvols d'incens, voltat de clavells sanchnans....

R. CASELLAS

(1) Article escrit expresament pel BALUART DE SITGES.

EN CASELLAS

Avuy ens honrém publicant el retrato del escriptor catalá D. Raymond Casellas, una de las figuras de mes relleu de la literatura catalana, y que are acaba de tenir un llegitim triomf ab motiu de la publicació de sa famosa

novela «Els sots ferestechs», obra que en poch temps s'ha agotat la primera edició, haventse ja editat la segona, cosa poch corrent en la literatura catalana.

El nom de'n Casellas es prou conegut. Durant molts anys en *La Vanguardia*, alcanzá gran renom per las crítiques d'art, que eran de autoritat absoluta á Barcelona, essent ademés un esfortat campió de la moderna literatura catalana y sos articles son llegits ab gran fruició

Gent notable de Catalunya

Raymond Casellas

pels aymants del art, que saludan el nom de'n Casellas ab el respecte que 's mereix el gran Mestre.

Aquí á Sitges, en Casellas es molt conegut y estimat, recordantse ab entusiasme las campanyas que feu ab en Rusiñol en las festas modernistas que tant nom donaren á la nostra vila. Tothom encare té present la intensa impressió estética que 'ns produhi al representar en Case-

llas aquella colossal figura de «L'avi» en «La Intrusa», de Maeterlink, y la emoció inmensa d'un art refinat que sentirem al llegirse en el Certamen del «Cau-Ferrat» aquella soberana composició de 'n Casellas «La damisela santa».

Avuy en Casellas es redactor en cap de *La Veu de Catalunya*, diventse á sas iniciativas poderosas y á sa energia constant, molta part dels triomfs alcançats pel valent campió del Catalanisme.

Y darrerament fentse justicia á sos meritis, ha sigut nòmbat vocal de la Junta municipal autònoma de Bellas Arts de Barcelona.

Baluart de Sitges se complau en enviarli una franca encaixada de germanor, y á refermar els llassos de amisat que ns uneix ab ell.

Monument del Dr. Robert Á SITGES

La idea d'aixecar un monument al doctor Robert aquí Sitges, al passeig que porta el seu nom, ha produhit un entusiasme indescriptible en tot el poble y en tothom que estimava de veras á aquell venerable patriota. L' A untament complint un de sos acoris, y satisfent la unánime aspiració de tots els sitgetans, convocá el passat dillums á tot el poble á la Casa de la Vila, ahont se celebrá una solemne sessió. Per ausencia del alcalde D. Gayetá Benaprés, va presidir la reunió l' primer tinent D. Bartomeu Carbonell y Batlle, estant el Saló del Consistori atàpahit de gent, entre la que hi figurava representacions de totes las classes socials.

El senyor Carbonell y Batlle, ab sentidas paraulas dirigí un carinyós saludo á la concurrencia y molt especialment els industrials, quins deixant sas ocupacions han correspost á la cita de honor que se 'ls hi feya. Després de ressenyar l' objecte de la reunió, que com hem dit, era pera tractar de la erecció de un monument al doctor Robert, pronunciá justos y delicats elogis á la bona memoria del doctor Robert, descrivint ab tochs poétichs els actes de la oferta é inauguració del saló en que estavan reunits, y en el

quin son retrato, bellament fet per en Mas y Fondevila, presidia, tot endolat y rodejat de rams de llorer, l' acte que 's celebrava, y recordá de aquell gran patriota, aquells dias hermosos per ell y per tots los que varen tenir la ditxa de escoltarlo. El discurs del senyor Carbonell fou molt celebrat.

El nostre company Salvador Olivella, en

nom de la companyia d'aficionats «Lo Rebrot» se posà incondicionalment al costat de la Comissió, oferint el seu concurs pera donar funcions teatrals á benefici de dit monument, acceptantse tot seguit tant expontani com noble oferiment.

Per unanimitat sigué nombrat el següent Comité directiu: Senyor alcalde, jutge municipi-

pal y senyor Rector de la parroquia, els presidents de la Agrupació Catalanista, Prado Suburens, El Retiro y Foment Sitgetá, ab poder pera nombrar las sub-comissions que creguin convenient pera portar á cap el projecte. Pera que á Barcelona entre la Colonia Sitgetana, se fassin els treballs convenients pera que tots contribuixin á aquesta hermosa obra, se nom-

bra la següent Comissió de distingits fills d'aquesta vila: Excm. Sr. D. Joan Bofill y Martorell, D. Joan Llopis y Bofill, D. Pere Catasús y Ferret y D. Antoni Robert y Camps.

També's nombraran comissions á la Isla de Cuba pera obrir una suscripció entre 'ls nos tres companys de aquella terra.

A LA MEMORIA DEL Dr. ROBERT

BALUART DE SITGES, ab l'objecte de oferir una sincera corona de gratitut y admiració al fill predilecte d'aquesta vila, l'eminent doctor Robert, ha demanat que coloboressin en la mateixa els sitgetans y las personas de arrelament en aquest poble. El nostre desitj haguera sigut que tots els sitgetans hi haguessin portat el seu grà de sorra en aquesta ofrena á la seva memoria, pera expressar de una manera elocuent la estimació que sentiam per aquell venerable patrici. Pero en la impossibilitat de ferho, hem arreplegat lo que bonament ens ha sigut possible, donada la perentorietat del temps. Si algú, per descuit involuntari nostre, no ha tingut esment d'aquest recort, preguem que 'ns dispensi, puig la nostra aspiració vehement era que tots la teixissim aquesta corona de semprevivas. Prenguin la bona voluntat.

Sitgetans: Honrém la bona memoria del estimat doctor Robert.

LA REDACCIÓ

AL Dr. ROBERT

La mort de 'n Robert ha sigut pera tothom una verdadera desgracia de familia perquè se 'l considerava com el cap de casa de la gran familia catalana. Ab ell, a més d'un metge il·lustre, hem vist desaparèixer l'auba aclaridora que 'ns feya pressentir pera nostra pàtria dias de sol esplendorós.

Sense que sigui pretenció puch considerarme com el porta-veu de las donas catalanas al afirmar que, si á nosaltres se 'ns permetés exteriorisar nostre sentiment, al acte imponent del seu enterro totas las ayuntadas de nostra Catalunya hi hauriam anat en massa á despedir aquella hermosa esperanza que 's desvanixia.

RITA BENAPRÉS

Glorificació del Dr. Robert

Quan la patria catalana necessitava mes de vostre coratge y energias, pera la reivindicació de sos diets y llibertats, la Mort ab sa fera dalla, ha vingut á segarnos vostre existencia.

Las crónicas científicas d'Europa farán constar la pérdida d'una llum de la medicina moderna; l'Espanya podrá pendre mes ó menys part de condol, al veure desaparecuda una de sas personalitats mes enlayradas per sos mérits professionals; pero Catalunya tcta, plorarà sempre á un de sos patricis mes il·lustresja, que actualment esperava de vos grans jorns de gloria y benestar.

També l'Historia de nostra terra interrompuda pe 'ls butxins de 'n Felip V., consignará en sos immaculats fulls y ab lletres d'or lo vostre nom com un de sos mes preclars fills; pero mentres no arribi tant desitjat moment, que serà 'l de nostre personalitat política, dever de tots els catalans es: no sols aixecarvos un monument de bronze ó marbre que perpetuihi vostres fets, mes també un alta, d'amor y gratitut dintre tots los cors que bategan per la terra que 'l va veure neixe, á fi de ensenyar á nostres fills, las virtuts y patriotisme que glorifican al gran catalá doctor Robert.

BARTOMEU MISAS.

Sitges 15 d'Abril 1902.—President de l'Agrupació Catalanista y del Prado Suburens.

A la memoria del Dr. Robert

Pocas morts han fet derramar tantas llàgrimas... Tots els catalans han plorat sa perdua com la del fill... el talent y saber, at-

sorava virtuts que conquistan els cors... abnegació, modestia, caritat, amabilitat ab richs y pobres, poderosos y humils, exercici de sa consoladora professió sens explotarla, son flors quals perfums sobreviuen á la mort.

Gran exemple ens ensenya, puig si no son talent y saber podem imitar sas virtuts.

Un amich de sa infancia y que ja se honrava ab la intima amistad dels seus pares l'hi dedica aquest recort sincer.

FELIP FONT

El Dr. ROBERT á l'any 1877

Recort al bon patrici doctor Robert

Han passat ja mes de vuyt dias de la mort del doctor Robert. ¡Pobre Robert! Per aixó, el cors encara bategan ab la mateixa escalfor dels primers instants que va saberse la terrible nova. La terra y el marbre que amortallan las despullas del insigne y preclar patriota, no ofegarán per res l'alenada de vida que 'l doctor Robert havia fet revivar á Catalunya. Pel contagi de la

tomba ha quedat enrunada devant de la grandesa del home que tanca, feste enrra, terra consumida! y obra pas al home immortal.

Las llàgrimas que aqueixos dias havem llensat tots els bons catalans, acabarán per assahonar la llevar que 'l dóctor Robert havia sembrat, y germinará ab ufanosa virginitat, tal com la volia veurer creixer el nostre estimat fill predilecte. Plorem forsa, do, chs, plorem ab tot el cor, de la manera qu'ho fem e's catalans quant arribem estimar. Las llàgrimas fingides se fenen com las bombollas de sabó que no deixan cap rastre, las que surten de l'ànima creman y allà ahont cauhen deixan tot una reguera de foc que va ocilar sempre en el mateix caliu de l'idea ó estimació que ha nascut pura.

La mort del nostre plora: Robert ha sigut com l'iman, que atrau pera estimarlo encara mes, no 'l borraré may de la memoria, el seu cadavre podrá engollirsel la terra, pero la seva imatge apareixerá sempre viva com una visió que 'ns seguirá á totas horas y semblará que sentirem sa dolça veu, que com un fonograf ens trasmetrá tot el qu'ell pensava y volia per Catalunya. T'adoravam en vida, y mes avuy que 'ts mort.

Catalunya ha perdut un pare Sitges ha perdut el seu fill predilecte, aquell ser que quant noy durant els hermosos anys de la seva infantesa juní ab altres companys havia jugat á balas al Baluart, y á fer tamborellas á la sorra y altres jochs de criaturas, y que, ab gran satisfacció, va ferho resaltar en el dia que va tenir lloch la inauguració del saló del Consistori, que fins las llàgrimas li rajavan cara avall. ¿Quin cor mes gran?

En Robert may havia conegut l'orgull ni la vanitat: tant es imava al amich com al adversari, per aixó tothom el volia, ben bé va demostrarho la manifestació de dol que va tributarli Barcelona en el dia del seu enterro.

Els Sitgetans encara en volem parlar, mes den Robert, el voldriam tenir á casa nostre, besantse am las cendras dels seus pares qu'estan depositadas en el nostre cementir. Estem orgullosos els Sitgetans d'haver vist jugar en Robert en els carrers de la nostra vila y qu'hagi arribat en el cim de la gloria. Som egoistas en el extrem, y per aixó ho volem tot per casa. ¡Sitgetans honrem la memoria del nostre fill predilecte! May, per mes que fem, podem pagarli lo molt qu'ell ha fet per Sitges.

¡Descubrimnos devant de la seva tomba!

J. DIAZ y BLANCH.

GLORIA ETERNA

Catalunya ha perdut un dels principals defensors de la seva causa, pero la ciencia ha perdut un dels seus cultivadors mes entusiastas.

Diputació de Barcelona – Xarxa de Municipis

Sa memoria será inolvidable pels catalans y ens ajudarà pel pròxim triomf de las nostras aspiracions.

JOSEPH MATHEU y FERRER.

Robert Politich

En la impossibilitat de fer un estudi complert de la personalitat del *Fill predilecte* de nostra vila, en primer lloch per ser tasca superior a las mevas foras y en segon lloch pel poch espai de que puch disposar, me concretaré a fer breus consideracions sobre la vida política del gran patrici que ha baixat a la tomba deixant en el major desconsol a tot un poble.

Presidint la Econòmica comensà la tasca regeneradora, al mateix temps que l' Centralisme y el seu fill l'legitim el caciquisme havian portat a l' Estat Espanyol de cayguda en cayguda a la gran desfeta de l' any 98 que motivà el vergonyós tractat de París, digne apoteosis de tanta misèria. Caigut en Sagasta pujava al poder al mes de mars de l' any 99 en Silvela, quin ministeri ja per haver acceptat el Programa del General Polavieja que contenia principis regionalistas, ja per formar part del mateix una personalitat tan respectable com don Manel Durán y Bús, havian fet concebir alguna esperança. Y aquet ministeri per satisfer els desitjos de la opinió catalana que comensava a despertar, nomenava Alcalde de Barcelona al doctor don Bartomeu Robert.

Ara bé: ¿La entrada del doctor Robert a la vida pública ab motiu d' haver acceptat dit carrech, va ésser una equivocació, la única del mateix, com va volguer sostenir el diputat per Tarragona don Joan Canellas en la sessió del dia 11 del actual en el Congrés de Madrid. ó per el contrari, es un fet digne de tenir imitadors? Crech que la resposta es ben sencilla.

El nostre bibliografiat al ser proposat per l' Alcaldia de Barcelona, tenia ja la gloria de metje ben guanyada y disfrutava d' una posició acomodada, gracies al seu treball. Al acceptar donchs l' Alcaldia va fer un sacrifici, y com que aquet sacrifici no fou en va, sino que moltes personas seguint el seu exemple varen sortir del seu indiferentisme, treballant ab entusiasme per la prosperitat de la Patria, d' aquí es dedueix que la decisió del doctor Robert d' intervenir en l' administració dels assumptos publichs, lluny de ser una equivocació, fou un gran sacrifici en pro dels sagrats interessos de la patria, que tots els que estimem a Catalunya sempre li tindrem d' agrahir. No dirém res de la seva taca moralisadora al Ajuntament, sols recordarém el tancament de caixas que determinà sa sortida del Ajuntament ab el front ben alt, demostrant ab els aplausos de tothom, que un Alcalde, avans que l' criat del Govern, es el defensor dels interessos del poble.

Desde allavors podem dir que nostre gran patrici fou el defensor més entusiasta de las llibertats catalanas. Aquets fets determinaren que al convocarse las e'ccions de Diputats a Corts, el poble de Barcelona li otorgués la seva confiança, y desde aquella diada veyem al gran patrici exercint una vegada més sa profesio predilecte; convertirse en metje del Es at Espanyol.

Y en la mateixa dolsura y grans coneixements que demostrava al costat dels malalts, el veyem desde el Congrés de Madrid senyalar las causas que havian portat a Espanya a la seva decadència, que l' centralisme com sistema opòst a la naturalesa del mateix estat, l' havia portat a la seva ruina, y que l' únic remey capàs de salvar al país, era implantar el regionalisme, ya que Espanya estava formada per diferents regions de ap'ituts diversas, y per lo tant, seguir el sistema de l' unitarisme era posarse en contraposició ab la mateixa naturalesa, era volguer esmenar l' obra del mateix Deu. Y e's politichs madrilenys devant d' una exposició tant magistral de nostra doctrina, es trobavan petits, no sapiguent que contestar a aquella gran figura, que ab tota la forsa de sa poderosa inteligencia, ab tot l' efecte del seu cor y ab tota la dolsura de la seva expressió, es convertia en porta-veu de las aspiracions de tot un poble.

Per avuy no puch extendrem mes.

Mes endevant, refet de l' emoció que 'ns aclapara continuarém comentant algun fet del gran Patrici. Solament vull consignar que si el doctor Robert com a Metje, va ser sempre estimat en nostra terra, com a politich va ser venerat, com ho demostrà del modo com era rebut sempre que tornava de fer alguna campanya en pro de nosra autonomia. Quantas vegadas haurà sigut ovacionat per aque'sta mateixa vila. Sempre recordaré ab alegría aquella escena que en la nostra Agrupació, quant ab motiu d' una vetllada musical rebé la visita del eminent patrici, aquell entusiasme que va

descriure, tant be el meu estimat amich, el distingit criuch musical del BALUART, entussiasme que arribà al deliri, quant las senyoretas sitgetanas, que com deya mo't bé l' amich Massó, constituïen la nota més simpática de totes nostres festes, li oferiren un pom de flors que acceptà verament emocionat posant-selas sobre el cor. Qui s' ho havia de pensar que las flors que després li ofeririam ja no se las podria posar sobre el cor.... Forem nosaltres els que les hi varem posar sobre la tomba....

Si el gran defensor de la nostra autonomia ha mort, si l' estimavám de debó, tenim de satisfer els seus desitjos. ¿Quinas eran las aspiracions? ¿Quin fi es proposava al dedicarse a la vida política? La consecució de nostres llibertats.

Sitgetans, cata'ans de cor, si estimavau al doctor Robert, no descansen fins conseguir las sevas aspiracions.

Lluytem per nosra autonomia.

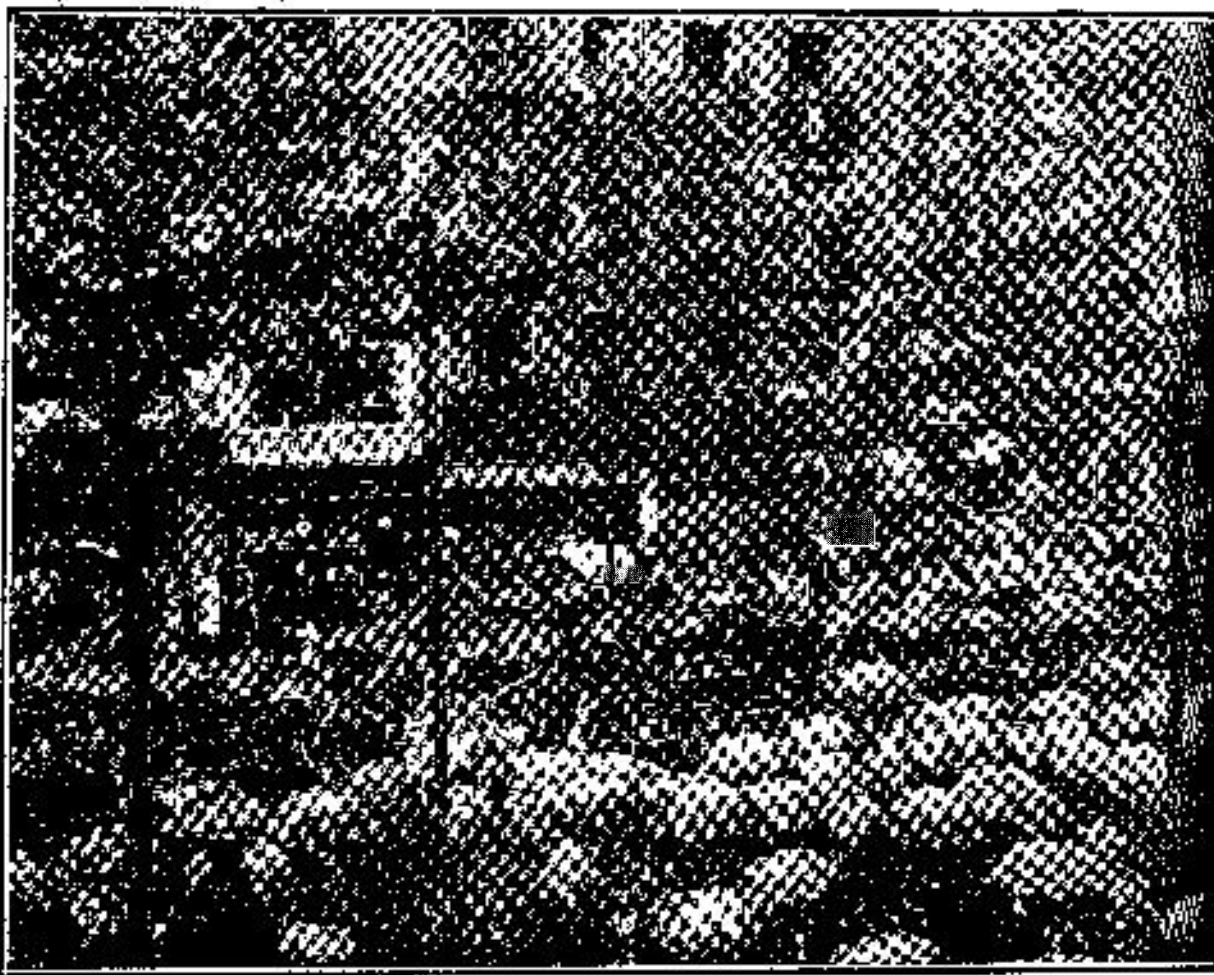
MIQUEL GORGAS y GORGAS

A la mort may prou plorada del Fill Predilecte de Sitges EN BARTOMEU ROBERT

«Com a català fidel
té l' hostatje avuy al Cel.»

Per demunt del accent d' amargura
que a mon trist esperit empresona,
cal retreuer avuy una estona
pel gran home En Bartolomé Robert
Es suprem el moment de plorarlo,
fent concert amb la gent catalana.
¿Si com Fill Predilecte ho demana,
com sa Mare Subur, qui 'n més dret
excessiu es el tran-it que passa
endolada avuy dia Subur.
May condol com aqueix ni tant pur
com lo porta per ell des que ha mort.
Més y més vuy reviu s' amargura,
sens poderse dar compte del dia

L'enterro

La comitiva fúnebre pass

PERDUA

Gran ha sigut la que n' eixos moments plora nostra Patria, inmens lo dolor qu' aclapara a tots los cors catalans per la mort del sabí y gran patrici n Bartomeu Robert!!

Mes: redressemnos devant de tant d' infortuni y recordemnos que 'n 1714 quant Felip V ab la destralt del butxí tallava arran de roca lo tronch de l' arbre sagrat de nostras santas llibertats, convensut del seu total extermini, deixava sas potentes arrels arrapadas a las entranyas de la terra catalana, donant ab sa abundantíssima savia una ufanosa brotada de gegantins plansons proxims a donar los mes xamosos fruits.

Aixís mateix la traïdora mort ab sa esmolada dalla ha segat l' existencia d' aquella gran y noble figura emportansen son cos, pro també deixant as llevors de sa ciencia y de son patriotisme sembradas en l' assahonat terré de nostra Patria y que com aquelles arrels donaran a no tardar los fruits que tots desitjem pera bé de la present y futurs generacions.

Enmirallantnos en las virtuts d' aquell gran home y honrant la seva memoria, 'ns honrarem nosaltres mateixos.

FREDERICH BOIX.

de la mort d' aquell Fill que tenia
arrelat en el fons de son cor.

Palmeras, baladres, que enjoyan
el passeig que abrillanta sonnom
remoreijan penosos y tristos
ab llurs brancas ves idas de dol.
Las onadas que besan la platja
hi retreuen ofrenas de plors,
y la Punta, Pinar y boscuria
allí juntan plorosos remors

De llevant y ponent va creuantse
ploradora rosada l' entorn,
pregonant del gran metge la fama
que anat sempre estenentse pel mon.

Enlayrém bell monument
al Fill Predilecte mort,
per tenirlo eternament
dins la pensa y dins lo cor

FRANCISCO HUGUET y MAINER.

Sitges 16 Abril de 1902.

EL DOCTOR ROBERT

Tenia á n' en Robert com á compatrici; tots dos haviam jugat á la mateixa platja, ens haviam assegut als mateixos banchs de l' aula, y haviam sigut deixebles del mateix mestre de llati, un pobre capellá, pou d' humanitats, y empapat de clássichs, pero afectat de tichs morals en las sevas costums y en lo seu modo d' ensenyar, que l' exposavan á las bromas pesadas d' entramaliats deixebles; mes no d' en Robert qu' era bó desde la seva infantesa.

Peró encara que m' recordo d' en Robert d' aquella época com si fos are, la distancia en el temps de sis anys que ns separava fa que no pugui dir que fossim amichs de petít, ni companys en la joventut. ni condeixebles després, apesar d' haver seguit, una mateixa carrera. La meva avia y la meva mare me l' senyalavan com á modelo qu' imitar; pero era difícil imitar á n' en Robert, que sols va tenir un émul, un altre compatrici, en Gili, que prompte va deixar de serho, capbusantse en el mar procelós de la política.

mérit més, que fa possible els altres mérits, que res pón á l' idea dels de Solerne: *Mens sana in corpore sano*, y que dona testimoni junt ab la bellesa física de la potencia y noblesa d' una organizació privilegiada. Caurer avans d' hora es una debilitat, y la debilitat es verdaderament un desmérit.

Peró lo terrible dallaire va tirar per fi una bala tova (l' embolia) é insidiosa, que s' va enclavar en aquell cervell, organo oligárquich d' un esperit hermós, tallant el fil de tan preciosa existencia.

En Robert ha mort en el plé de sa inteligencia; es pot creurer que hauria sigut d' aquells que guardan fins molt enllá integre y potent el funcionalisme cerebral, fenómeno molt comú en rassas més privilegiadas que la no tra, de manera que á ser certa aqueixa presunció, si l' nostre amich hagués pogut alcansar la longevitat que mereixia, ¡quants més fets gloriosos hauria portat á cap! ¡Quants més treballs li deuria la Ciencia! ¡Quants més favors l' humanitat malalta! ¡Quántas més victorias la patria, quina senyera sostenia ab tanta virilitat, tanta fé, tan entussiasme!

Peró ha mort, y, com morir es una derrota... ha si-

Has mort,—y ab gran tristor
s' ha encallat en son pas la primavera,
y ha semblat el fosc día del Abril
ls esplinosos días de Novembre.

Has mort.—El poble brau
—com si sentís una corrent eléctrica—
s' ha estremit y ha plorat
are que tot cantava y tot somreya.

Has mort,—y els arbres vells y els arbres nous
entre l' tó gris del cel y de la terra,
tots verts, avergonyits de sa ufanó
han abaixat las testas,
y ab la pluja y el vent han arrencat
un plor de tendras fullas primerencas.

R. SURINACH SENTIES

Sitges á son fill predilecte

¡Oh Sitges! Hermosa vila, quan trista y desconsolada t' veig; s' ha post lo hermós sol de ton enlluernadora platja; s' estén sobre teu un fosc mantell de dol; y cauhen de sos plumosos plechs grossas llágrimas que la naturalesa ens envia, com prenent part á nostre desconsol.

Els aucells s' han amagat á sos nius, per no poder cantar ab alegres giravols, la poética vinguda del soixent.

Tot plora; la planuria está deserta; en la montanya sols si veuen degotalls. Ploran las farigolas y romaníns; sas brancas caygudas com desmayos besan la terra; clavantse amb ella, com abrassada de dos sers estimats qu' es cercan consol de sa desgracia, allá quedan sense flor ni flaire; reduidas per lo pés de sas angúnies á pilas de tronchs y fullatje.

Lo mar sempre blau, com mirall del cel sitgetá, resta blanch, esmortuít quiet; com escoltant els plany, que de nostre poble l' oratje li envia; y allá lluny, molt lluny, á la fita que uneix mar y cel, ni sols si veu una vela. To: es tristó, tot es dol.

Lo doctor Robert ha mort. Ha mort un sitgetá predilecte. Ha mort l' home que son talent enlayrá al cim de la gloria, y sos merits feren ocupar lloch preferent que ningú podia disputarli. Que la sua testa dominaba l' opinió, y lo seu cor empresonaba voluntats, y que per sos grans mérits y virtuts va portar á son entorn las forsas del país; aquest home, ha caigut en un instant tallat per l' afilada ganiveta de la fera dalla.

Ja pots plorar Catalunya, perquè pérdua com la del Dr. Robert, que té l' importancia de las grans facultats y si barreji amb ella la sensible nota de l' actualitat, s' en contan pocas.

Deu fasse que las llágrimas per ell llensadas, siguin com rosada, que conreuhi y beneficihi la llevor per ell sembrada, y fructifiqui en nostres cors per gloria de nostra benvolguda Espanya y amantíssima Catalunya.

Volga lo cel, concedir á sos grans mérits el premi de son gran poder, perquè poguém rebrer de lo alt, a pau y ventura de nostra terra.

Plorém á l' home eminent, al gran patrici; y serveixi de consol á sa apreciable y atribulada familia, lo plány de tots; la religiosa pregària que surt dels llavis de tot un poble.

Lo Dr. Robert ha mort, sí; pero viurá eternament en los cors dels que l' sobreviuen, encarregats de llegar als seus fills la memoria del sabi, y senyalalshi en lo lloch distingit de la llar, l' hermosa figura del que ha deixat de ser per la ciencia, per la patria y per l' amor.

No descuidis ¡oh Sitges! ton gran pensament; porta am febrós activitat la idea de posar sobre un munt ben alt de pedra, l' estatua que l' immortalisi; perquè, resistint á tots los elements, contemplin las esvenideras generacions, sa fron serena, y puguin los ardents raigs de nostre sol, animar son rostre, per contemplarlo en lo millor instant de sa arrebatadora eloquencia.

B. CARBONELL Y BATLLE

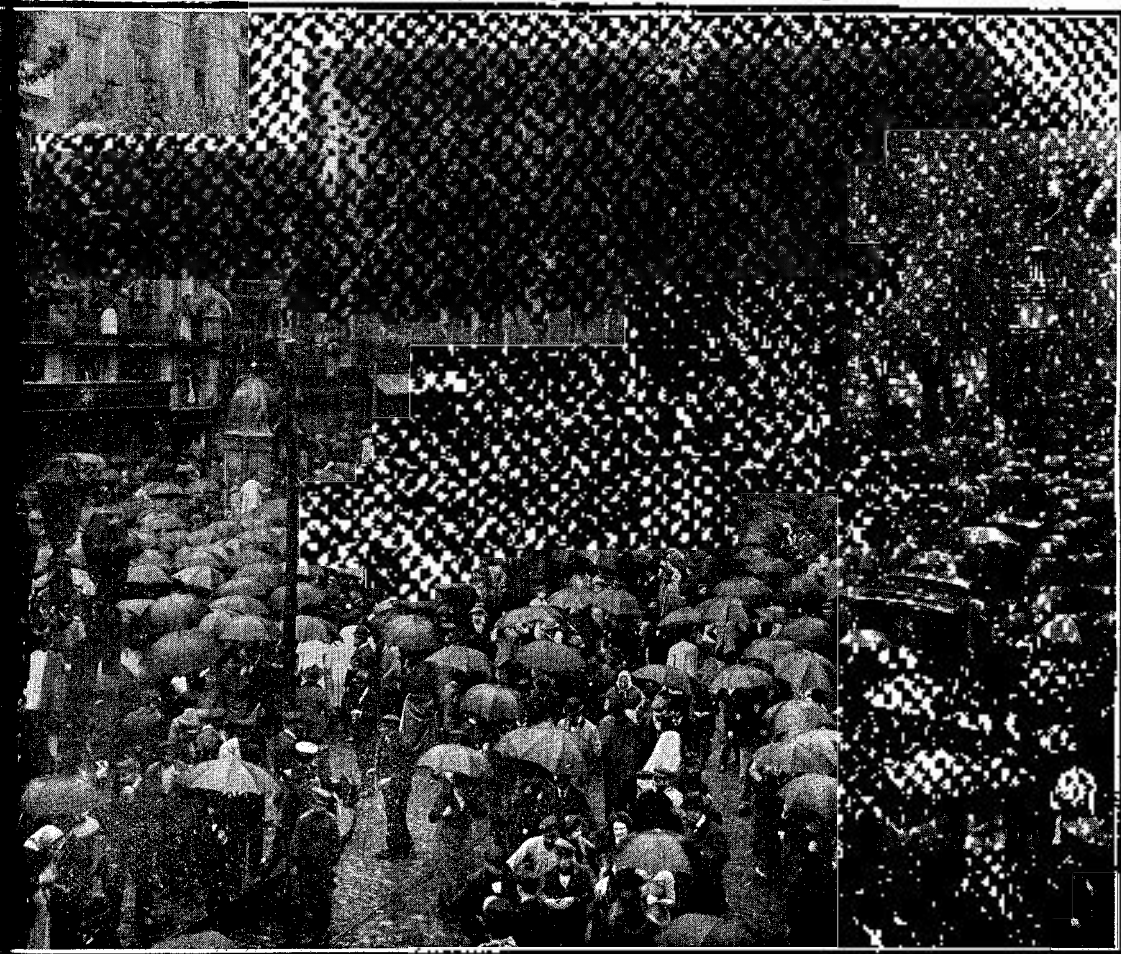
I HA MORT!

Quan més la patria necessitava de los esforços de sa poderosa inteligencia la freda dalla de la mort l' ha tret de la realitat de la vida.

En Robert en son pás per la terra ha deixat un rastre lluminós, com claror de sol ixent qu' ens atrau y ens fascina, com tots els grans homes, los seus grans exemples donarán coratge per anar fins á la fi de los hermosos ideals que dit gran home sustentava, que era la llibertat y dignificació de la especie humana.

Plorém sitgetans la irreparable pérdua del Fill Predilacte, d' aquest niuet d' els nostres amors, de aquest trós de cel que tots anyorém, d' aquest sòt qu'

Robert

Fotografia directa obtinguda ab l' objectiu Cooke per la casa Helius, Ronda St. Pere, 5.-Barcelona

Quan varem esser amichs en Robert y el que suscriu, fou quan acabada la carrera s presentaren mil ocasions de posarnos en contacte, tenint la sort de poder rebrer sabias lliçons dels seus llavis, é innumera-bles atencions d' aquell cor humil, d' aquella ánima senzillá y assequible que gosava enaltint als que l' rodejavan.

En Robert ha mort á la edat de xeixanta anys; ha traspasat, donchs, el promedi de la vida humana; mes no pot dirse que ha alcansat el premi de la longevitat ni sisquera la duració de vida que se li tenia en reserva puig que á xeixanta anys tenia probabilitat de viuren vuit més, segons la lley descuberta per la estadística.

La Naturalesa no ha sigut pródiga ab ell; pero en la lluyta contra la mort es dels que l' empaitan; dels que la fan secular, dels que la vencen temporalment donantnos aixís ánimo, coratge y esperansas.

Es veritat que l' home deu apreciarse pels mérits contrets pels esforços de la seva voluntat, y no pels que li concedeix la naturalesa; també ho es que devant del talent, de la memoria felis, de la laboriositat, de la eloquencia, de la claretat de concepció y d' expressió, de las virtuts particulars y cívicas, del patriotisme d' en Robert, no deurían tenirse en compte els anys que ha viscut sobre la terra; mes el traspasar el terme de la duració mitja de la vida no ni ha dupte que es un

gut vensut! Mes en el moment culminant de la seva vida no divent sufrir els desenganys que esperan el final d' una sorpresa, estimat y admirat de tots, de sopte, sense sofrir ni fer sofrir ab motiu d' una agonía llarga y cruel, sense convertirse en una despulla informe per la enfermetat y els remeys, rodejat d' amichs que no l' han deixat caurer á terra en el moment su prem, una mica apartat de la familia aymada, evitantse aixís l' horrible *adieu* postre. no pensanthi en la mort, no sentint apenas el trepitx sobre el trispol dels peus descarnats de la mort-seca, essent l' esperança de la patria, ai peu del canó, ab la bandera á la mà. y com s' ha de creurer que una vida com la seva ha d' esser premiada á l' altra banda, d' aquest mon ahont vivim, de dintre del fons de la meva ánima, Robert, ¡t' admiro y t' envejo!

G. BENAPRÉS,

Alcalde de Sitges.

A la mort del gran Robert

Has mort,—y dolorosa s' ha parat
la ciutat febrsenca.
Catalunya ha llensat crits estridents
y llágrimas candentas.

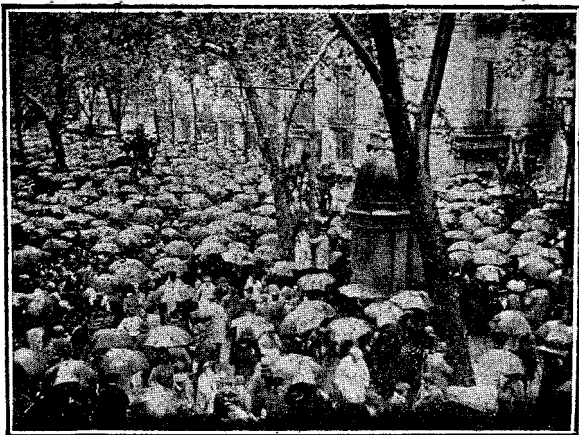
ens dona vida; plorém al germà nostre de quina figura n'estavem envanescuts y en quins reconeixaments de sos grans mèrits ens mostravam orgullosos.

Plorém catalans tots a la una la mort d'aquell que tant valentment defensà las llibertats de la nostra terra. Plorém! ploremlo, forsa, y que lo seu recort ens dongui forsa pera seguir trevallant ab fermesa y dignitat, per la llibertat d'els homes y per l'Autonomia de la nostra estimada Catalunya.

Aixequemli un monument en nostre scors y trevallém tots ab fermesa y entusiasme per exteriorisà aquesta manifestació y perpetuar en pedra ó bronzo la hermosa figura del Dr Robert, y que en tranquila y carinyosa mirada torni a gronxarse en los llochs de sa infantesa.

J. PLANAS y ROBERT

Sitges Abril de 1902.

L'enterro, devant de Betlem

Fot. del nostre company D. A. CULLA y Gil.

¡Desgraciada Catalunya!

Encare tenia 'ls ulls humitejats de las llàgrimes que derramà per la mort d'un fill, d'aquell fill que consagra tota sa existencia lluytant sens tregua contra aquet odiós centralisme que ofega la vida propia dels municipis y regions, d'aquell fill que sempre 's recordà de sa estimada Patria Catalunya, en que desde Madrid seguia pas a pas ab gran alegria l'moviment regionalista que 's desenvolupava en ciutats, vilas y pobles de sa terra; quant Catalunya encare 'l tenia un viu recort en sa memoria y viu en son cor, li sobrevingué una inesperada desgracia en la mort del eminent patriota lo doctor Robert que tant defensà en reunions, meetings, y al Congrés, los drets, aspiracions y sentiments de Catalunya, devant per devant dels homes del centralisme; ha sigut aquesta doble desgracia, lo dolor que ha experimentat a tot nostre terror, puig avuy lo doctor Robert representava la causa de l'autonomia de Catalunya y las regions que avuy forman l'Espanya, aixó es; l'autonomisme espanyol.

En aquest intèrvol de quatre a cinch mesos avara nos ha sigut la Naturalesa, arrebatantnos a Pi y a Robert; pero ells han sembrat bona llevor, y aquesta llevor germinarà porque dins lo camp autonomista hi ha personas decididas per trevallar ab coratge, fé y bona voluntat.

Dolorosa fou per federals y catalanistas la mort de Pi y Margall, y dolorosa es avuy la del doctor Robert per tots los que condemnem tota mena d'intolerancia, tota mena de privilegis, en tots, tots los que som autonomistas, los que volém l'autonomia integral de Catalunya, inclús a las demés nacionalitats d'Espanya agermanadas per las federacions.

A. COMPANY Y HILL,

Sitges, Abril 1902.

Al Doctor Robert

El BALUART DE SITGES vol teixir una corona al Doctor Robert, a nostre Fill Predilecte.

Ja sé que no pot ser flor la meua ofrena, no hi faràs, será tronc sech, fort, tant fort com lo meu dolor, gran y veritable; altres que tenen el dó de poetisar lo que pensan ja 's cuydarán d'adornarla ab llurs flayrosos ramells.

Si la ciencia ha perdut al infatigable y sabi obrer, si Catalunya, tota, plora sa orfandat, Sitges ha vist en telarse el seu blau cel, plorant ab desconort la pèrdua del seu Fill.

El Doctor Robert ha mort!

Aquesta es la exclamació pesarosa que arreu se sent. Sitges encara no ha tornat en sí de tant aclaparadora desgracia; no s'ha donat ben bé compte de la realitat.

¡Quin despertar més amarch!

El monument que Sitges li aixecará a la Ribera, no será mes que una petita expansió, una exteriorisació de lo que cada sitgetà guarda en lloch preferent del seu cor.

J. AMELL

Sitges 17 Abril 1902.

¡EN ROBERT HA MORT!

Aqueixa era la paraula que 's sentia per tot arreu al saberse la fatal nova, y tothom quedava com esmaperdut, sens saber que contestar com si ab aquest mot hi anés inclós un misteri que tingués que portar una transformació al mon. És que 'n la paraula ¡En Robert ha mort! tothom veu la pèrdua irreparable de un model de virtut y honrades, un mirall per la ciencia, y un constant defensor de nostres drets.

Europa anyora al metge, y Catalunya plora per la mort de son fill estimadíssim, que ab tanta fé y coratge defensava els seus drets usurpats.

En Robert ha mort, mes la seva memoria viurà eternament.

Prenemla per mode, ella ens guiarà y encoratjarà per seguir la seva gloriosa campanya.

LLUÍS FONT

LA MORT DEL APÓSTOL

La experiencia, aquesta gran mestre de la vida, tot sovint ens ensenya que la mort dels grans homes, directores de trascendentals moviments, si be de moment ha produhit general consternació entre els elements per ell dirigits, no obstant el recort dels fets realitzats pel seu apóstol, s'ha conservat de tal manera en llur memoria que ha sigut la causa que 'ls ha animat a trevallar sense descans fins lograr la consecució del seu

ideal. Ara bé ¿serem els catalanistas una excepció de aquesta regla? No ho podem creure. La mort del nostre gran apóstol, únicament pot determinar el triomf de la santa causa que va promoure el seu apostolat. La reivindicació de las llibertats catalanes.

CARLES MASÓ Y GOLFERICHES.

AL DOCTOR ROBERT

Te n'has anat quan els catalans deixondintse expléndidament, veyem en tú a un apóstol, a un leader que senyalavas el lloch de promissió, y 'l poble adeletrat, parpellejant de desitj patriòtic, t'acclamava y t'seguia, y t'considerava com a son fill gloriós, que honraves a la patria.

Te n'has anat quan, defensant els drets de Catalunya, feyas assahonar la terra estimada y sembravas llevor patriòtica que germinava ufanosament.

Ta obra es ben macisa, y no hi ha por que s'enderroqui. Y quan en dias de dol l'entusiasme flaqueji, el teu recort venerat nos robustirà.

¡Doctor Robert, la teva obra s' reforçarà cada día més! La teva memoria ens inspirará.

R. FONT.

NOSTRE CAPDILL

La desgracia inmensa que representa pera Catalunya, la mort inesperada del insigne patriota, ha motivat la grandiosa manifestació de condol qu'hem presenciàt aquets dias.

De tots els encontorns de nostra terra s'aixecat un crit imponent y unánim arrencat pel dolor, al veurer desapareixer per sempre mes la figura gegantina del català ilustre, del paladí entusiasista que ab paraula convincent, serenitat de judici y la forsa de sa llógica aclaparadora, exposà en el Congrés dels Diputats, palau de la buidor y del acanallament, el credo que sintetisa las nostras reivindicacions nacionals.

Sempre recordarém ab joya inmensa aquell jorn magnífic en que fentse ressó de nostres sentiments mes íntims y encarnant la veritable ànima catalana, defensà en sos magistrals discursos els principis autonomistas proclamats pel Catalanisme. Y mentres a la collivada de politichs, acostumats com els ximplés y beneyts a riur y mofarse de las cosas mes serias, se 'ls glassava la rialla a flor de llavi y reconeixian la seva petitesa devant las grans veritats que queyan sobre d'ells com llosa de plom, el nostre malaurat capdill ab accent viril y ferma decisió apostrofava valentment als representants d'un regim corcat, negatiu, y destructor dels pobles.

Per aixó nosaltres que per demunt de tot y de tothom hi posém a Catalunya, plorem avuy per nostre disort la pèrdua del sabi indiscutible, quin cor magnanim atresorava totas las virtuts y endressém fervorosos un cant sentidíssim d'anyoransa envers l' eminent patriota que consagrà sos mereixements y fins sa vida, en defensa de las perdudas llibertats de nostra desgraciada Pàtria.

RICART ROIG.

**

Tot quant los fills de Sitges fassin pera honrar la memoria del benvolgut doctor Robert, (a c s.), será penyora de gratitut envers qui, tant feu per sa segona patria

JOAN LLOPIS y BOFILL.

NOTICIAS

Dimars, 22 del corrent, en la Iglesia Parroquial se celebrarán missas en sufragi de D. Pere Ferret y Julia, que morí el 21 d'Abril de 1901. Ditas missas se dirán a las sis, a dos quarts de set y a dos quarts de vuyt y la de ofertori se dirá a las deu.

A darrera hora hem tingut de retirar alguns articles dedicats al doctor Robert per excés de original. Els publicarem en el número vinent.

S'estant enderrocant la muralla del Port Alegre y netejant tota l'herba del baluart de la «Torreta».

Aquesta nit la colla de caramellas dels mariners obsequiará a las sevas predilectas ab un ball particular en el Prado Suburense.

Sabém que 'l saló estará guarnit de xarxas y altres arreus de pescar.

Serán convidadas las familias dels socis.

Mil mercès. — Las doném de tot cor als que han colaborat en aquest número; cumplint aixis ab un deber de patriotisme y sincer recort al venerable doctor Robert. Tambe quedém molt agrihats al senyor D. Román Macaya, que ab gran amabilitat ens ha deixat la darrera recepta que escriu 'l doctor Robert, y a la direcció del popular setmanari *Cu-cut* per las provas de companyerisme que 'ns ha donat.

Ahir devía reunirse la Junta permanent pera comensar a fer els treballs para aixecar el monument al doctor Robert.

Com que don Bartomeu Misas es president del Prado y de l'Agrupació Catalanista y no poguent representar las duas societats a la vegada, la Directiva del Prado ha designat a don Felip Font y Falp pera representar a dita Societat y don Bartomeu Misas representarà l'Agrupació.

L'Associació de Lluisos, a las cinch de la tarde, en son teatre posará en escena lo drama *A toth d'esquella* y las xistosos pessas *Las burlas fan com las professons* y *Lo fantasma de Sant Telm*.

A prechs de molts sitgetans hem editat el retrato del doctor Robert que publicavam en el número passat en elegant cartulina, presentant un aspecte verament luxós, y quina edició honra a la impremta del senyor Bofarull, ahont se imprimeix BALUART DE SITGES. Dit retrato, que es propi per posarlo en un march se ven al preu de trenta centims en diferents punts de Sitges.

A Barcelona al carrer de la Canuda, 4, principal, y en la delegació del nostre periodich.

El número extraordinari que publicarem la setmana passada, sigué molt ben rebut pel públich, havent rebut per tal motiu moltes felicitacions que agra-him de tot cor. Per la perentorietat del temps no varem poguer fer tots 'ls que voliam a la memoria del Dr. Robert, per aixó avuy publicuem aquest número doble consagrat casi tot a dedicar un recort al eminent patriota.

Preguem donchs, als que han enviat originals de assumptos locals ó exclusivament literaris, que 'ns dispensin per la tardansa en sortir sos escrits, quins apareixerán en els vinents números.

Per fi, després de estar molt temps tancada la escola municipal de nenas d'aquesta vila, se tornarà a obrir, havent sigut nomenada mestre interina D.ª Maria Llaqueria.